

EERLIJK AAN DE SLAG

Coalitieakkoord 2022-2026

Inhoudsopgave

Eerlijk aan de slag	4	Sport, cultuur en recreatie	16
Bestuur	5	Sportvoorzieningen	16
Bestuursstijl	5	Evertshuis	16
Financiën	6	Kunst en cultuur(historie)	17
Ambtelijke organisatie	8	Recreatie en toerisme	17
Regionale samenwerking	9	Sociaal domein	18
Openbare orde en veiligheid	9	Routekaart sociaal domein	18
Vastgoed	9	Aantal zorgaanbieders	19
Verkeer en vervoer	11	Duurzaamheid en milieu	20
Bereikbaarheid	11	Energie en klimaat	20
Veilig fietsen	11	Afval	21
Wegen en bruggen	11	Riolering	21
Economie	12	Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening	22
Ondernemen	12	Woningbouw	22
Agrarische sector	12	Woonbeleid	23
Bedrijventerreinen	12	Grondbeleid	23
Digitale bereikbaarheid	12	Schiphol	23
Centrumgebieden en detailhandel	13	Omgevingswet	23
Evenementen	13		
Onderwijs	14		
Belang van goed onderwijs en gelijke kansen	14		
Onderwijshuisvesting	14		
Bibliotheken	15		

Eerlijk aan de slag

Met gepaste trots presenteren we u het coalitieakkoord **Eerlijk aan de slag**. De komende jaren gaan we met volle energie aan het werk om verder te bouwen aan onze mooie gemeente. Een gemeente waar het fijn is om te wonen, te leven, te werken en te verblijven.

De richting waar we naartoe willen, benoemen we in dit coalitieakkoord. Dit akkoord geeft de gemeenteraad ruimte en gelegenheid om met elkaar in gesprek te gaan over de koers en de invulling. Hiermee komen we tegemoet aan een wens die vrijwel alle raadsfracties tijdens de verkenningsfase hebben geuit: sluit een richtinggevend akkoord op hoofdlijnen en schep daarmee de ruimte voor het inhoudelijke debat in de raad.

De toekomstvisie **Bodegraven-Reeuwijk: Knooppunt in het Groene Hart** vormt voor ons een belangrijk startpunt. Deze visie is in nauwe samenwerking met vele inwoners, ondernemers en (maatschappelijke) partners tot stand gekomen en unaniem door de gemeenteraad vastgesteld. De komende jaren stellen we de belangrijkste uitgangspunten van deze visie centraal: werken aan een duurzaam landschap, gezonde dorpen en een sterke samenleving.

De financiële situatie van de gemeente dwingt ons om keuzes te maken en prioriteiten te stellen. Niet alles kan. Maar met elkaar kunnen we wel veel. We staan voor een open en transparante bestuursstijl. Samenwerking met inwoners, ondernemers en (maatschappelijke) partners is voor ons essentieel. We communiceren helder en duidelijk. En scheppen juiste verwachtingen aan de voorkant.

In de komende maanden staan we voor de belangrijke opgave te komen tot de eerste begroting van deze raadsperiode. Ondanks het feit dat alle partijen de voorkeur hebben voor een kleine coalitie, en een grote meerderheid voorstander is van een coalitieakkoord, is ook door (vrijwel) iedereen aangegeven dat de gemeenteraad een gezamenlijke verantwoordelijkheid draagt voor het oplossen van het financiële vraagstuk waar we voor staan. We willen hier recht aan doen door op korte termijn met de gehele gemeenteraad afspraken te maken over een gezamenlijk traject richting de meerjarenbegroting 2023-2026.

We zien uit naar een goede en constructieve samenwerking met alle betrokkenen: gemeenteraad, college van Burgemeester en Wethouders, (maatschappelijke) partners, ondernemers en inwoners.

Jan Vergeer

Dirk van den Acker

Henk van der Smit

Bas Otting

Bestuur

Bestuursstijl

De komende jaren staan in het teken van een aantal grote opgaven. Onze financiële situatie vraagt om een stevige aanpak. Daar gaan we met elkaar de schouders onder zetten. Om iedereen erbij te betrekken hanteren we een open, transparante en eerlijke bestuursstijl.

Samenwerking met de gemeenteraad

We vinden het belangrijk dat het college complete en heldere voorstellen aan de raad aanlevert. Debatten moeten leiden tot een breed draagvlak voor deze voorstellen. We staan open voor aanvullingen en aanpassingen. We rekenen erop dat alle partijen in de raad verantwoordelijkheid nemen om ideeën aan te dragen en de benodigde keuzes te maken.

Samenwerking met inwoners en ondernemers

We gebruiken de kennis die in de gemeenschap beschikbaar is om onze plannen beter te maken. We geven duidelijk aan of iets kan of niet kan. We zorgen dat iedereen weet wat ze van de gemeente kunnen verwachten. Keuzes leggen we uit. Juist ook als keuzes moeilijk zijn. Informatie en cijfers maken we zoveel mogelijk actief openbaar en toegankelijk.

Samenwerking met de dorps- en wijkteams is voor ons belangrijk. Zij zijn een verbindende schakel tussen de dorpen en het gemeentehuis. We gaan met de teams in gesprek over hun verantwoordelijkheden, taken en samenstelling. Dit met als doel het draagvlak verder te versterken.

Benaderbare en betrouwbare overheid

We zijn dienstverlenend en we vertellen het eerlijke verhaal. Dat kan ook betekenen dat we soms 'nee' zeggen. We leggen dan uit waarom dit het antwoord is. De Participatieverordening uit 2021 is voor ons leidend. We zijn duidelijk en transparant over wat met de resultaten van participatie wordt gedaan.

Financiën

We geven prioriteit aan het op orde krijgen én houden van ons huishoudboekje. We worden géén artikel-12 gemeente! Concreet zou dit voor onze inwoners een OZB-verhoging van bijna 60% en een aanzienlijke verschraling van de voorzieningen betekenen. Het is onze plicht om dat te voorkomen. Dit doen we door heldere financiële en beleidsmatige keuzes te maken. Onze financiële plannen zijn ambitieus, maar ook realistisch.

We verminderen onze schulden. We stellen hierbij zowel een doel op de korte als de lange termijn. Een eerste doorrekening van de keuzes die we in voorliggend akkoord maken, laten een forse verbetering van de financiële situatie zien. Dit ten opzichte van de meerjarenbegroting 2022-2025.

	Netto schuldquote		Schuld in miljoenen	
	Was	Wordt	Was	Wordt
2022	164%	163%	155	154
2026	195%	152%	185	144
2040	234%	116%	230	114

Bezuinigen en verhogen van inkomsten

Het stijgen van de lasten voor de meeste inwoners en ondernemers is onvermijdelijk. Om de stijging te beperken maken we scherpe keuzes. We spreken in dit verband het volgende af:

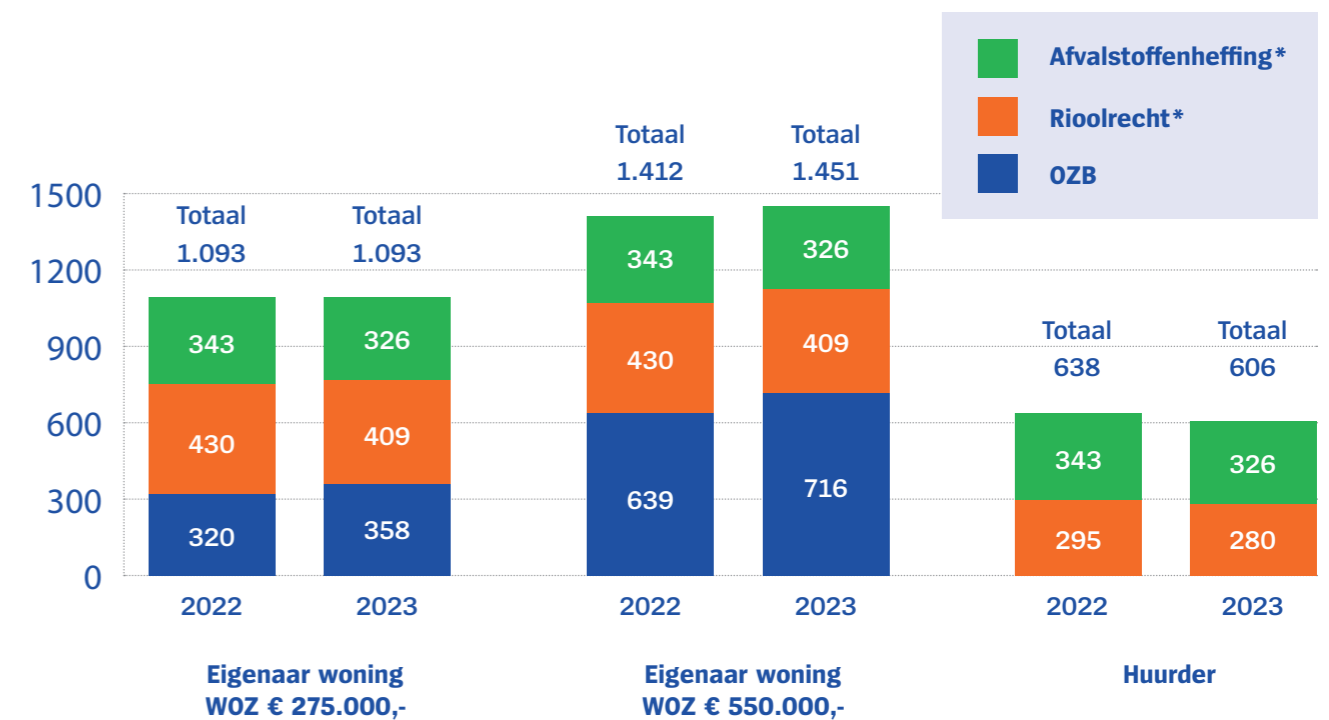
- Investerings houden we kritisch tegen het licht. Het is onze ambitie het investeringsniveau fors terug te brengen. In 2023 met € 500.000,-. In 2024 met € 750.000,-. En vanaf 2025 met € 1.000.000,- (per jaar). Om dit te realiseren doen we in aanloop naar de behandeling van de begroting voor 2023 concrete voorstellen.
- We maken werk van het werven van subsidies en het verhalen van kosten bij private ontwikkelingen. Voorzichtigheidshalve houden we op deze punten nog geen rekening met extra inkomsten.
- We houden de eigen uitgaven kritisch tegen het licht. Het is onze ambitie de exploitatie structureel met 1 miljoen euro omlaag te brengen. Hiervoor doen we in de aanloop naar de behandeling van de begroting voor 2023 concrete voorstellen.
- Incidentele meevallers benutten we om onze financiële positie te verbeteren.

Belastingen

Belastingen voor inwoners

Minder investeringen en snijden in de exploitatie dragen bij aan het op orde krijgen van de gemeentelijke financiën. Desondanks ontkomen we niet aan het verhogen van belastingen. De gemeentelijke lasten voor onze inwoners liggen op dit moment al ruim boven het landelijk gemiddelde. We verhogen de lasten voor onze inwoners daarom zo min mogelijk. Door weloverwogen bezuinigingen op riolonderhoud en afval, verlagen we deze heffingen. De ruimte die daardoor ontstaat, benutten we om de OZB te verhogen. Naast de verschuiving tussen belastingen, verhogen we de OZB op woningen in 2023 met 5%.

We willen vanaf het eerste begin transparant zijn. In onderstaande grafiek laten we aan de hand van drie voorbeelden zien wat de lasten zijn voor inwoners in 2023. Dit ten opzichte van 2022. In deze cijfers is de jaarlijkse indexatie op basis van de inflatie nog niet meegenomen.

* De bedragen voor riool- en afvalstoffenheffing zijn gemiddelden en afhankelijk van bijvoorbeeld één- of meerpersoonshuishoudens en het waterverbruik

De gemiddelde lasten voor eigenaren van een woning van € 275.000,- blijven ongeveer gelijk. De lasten voor de eigenaar van een woning van € 550.000,- stijgen gemiddeld met € 39,- per jaar. Voor huurders dalen de lasten met gemiddeld met € 32,- per jaar.

Belastingen voor ondernemers

De OZB niet-woningen ligt op dit moment aanzienlijk lager dan het landelijk gemiddelde. Ook in vergelijking met buurgemeenten als Gouda, Waddinxveen en Woerden is onze OZB niet-woningen veel lager. We vinden dit ten opzichte van de woningen geen eerlijke verhouding. We verhogen de OZB-niet woningen daarom in 2023 met 12,5% en in 2024 nogmaals met 12,5%. Deze verhoging compenseren we deels door de verlaging van de rioolheffing met 5%. In het kort geldt het volgende:

- Verhuurders van panden worden slechts minimaal gecompenseerd door de daling van de rioolheffing. Dit komt omdat zij alleen het eigenarendeel van deze heffing betalen. Hun lasten gaan verhoudingsgewijs het meest omhoog;
- Ondernemers die huren, betalen geen OZB niet-woningen. Omdat zij alleen rioolheffing betalen, dalen hun lasten met 5%;
- Voor eigenaren die het pand zelf gebruiken wordt de stijging van de OZB niet-woningen gedeeltelijk gecompenseerd door de daling van de rioolheffing. Hoeveel deze compensatie bedraagt hangt af van de WOZ-waarde en het waterverbruik. Bij een hoge WOZ-waarde en een laag waterverbruik weegt de verlaging van de rioolheffing beperkt mee in de totale lastendruk. Bij een lage WOZ-waarde en een hoog waterverbruik weegt de verlaging van de rioolheffing sterker mee in de totale lastendruk.

Overige belastingen

Om een evenwichtige balans in belastingen te creëren, verhogen we de toeristenbelasting in 2023 met € 50.000,- en in 2024 nogmaals met € 50.000,-. De forensenbelasting verhogen we in 2023 met € 100.000,-.

Ambtelijke organisatie

Gebleken is dat zelfsturing in de huidige vorm niet optimaal werkt. Het staat het creëren van overzicht en het stellen van de juiste prioriteiten in de weg. Het aanbrenge van meer structuur en coördinatie binnen de organisatie is essentieel. Zeker als we kijken naar de uitdagingen waar we voor staan. Ook het terugdringen van de inhuur en grip op het inkoop- en contractbeheer is hierin belangrijk.

De huidige systematiek van toerekening van loonkosten en overhead leidt tot een hoge druk op investeringen en grondexploitaties. Dit geeft een vertekend beeld van de werkelijke kosten van beleidskeuzes. We gaan deze toerekening in de komende jaren sterk terugbrengen. Door ambtelijke uren waar mogelijk direct toe te rekenen, stellen we de raad in staat besluiten te baseren op een reële weergave van de ambtelijke kosten. Zo houden we de uitgaven beter in de hand.

Regionale samenwerking

We werken als gemeente vaak samen met andere gemeenten. In regionaal verband maken we afspraken met de provincie over bijvoorbeeld woningbouwlocaties en bedrijventerreinen. In de loop van 2023 brengen we onze regionale belangen goed in beeld. Daardoor kunnen we (ook in de regio) goede en scherpe keuzes maken.

Met andere gemeenten werken we nauw samen op het gebied van belastingen, vergunningen en de uitvoering van de Participatiewet. Die samenwerking heeft in de loop van de tijd geleid tot regionale uitvoeringsorganisaties als de BSGR (op het gebied van belastingen); de ODMH (op het gebied van vergunningen) en Ferm Werk (op het gebied van de Participatiewet). Onze inwoners hebben direct contact met deze uitvoeringsorganisaties. We maken ons daarom sterk voor een goede dienstverlening. In relatie tot Ferm Werk onderzoeken we de komende tijd of we met de huidige samenwerkingsvorm nog steeds de doelstellingen (voor onze inwoners) bereiken.

Openbare orde en veiligheid

Een veilige gemeente voor onze inwoners, ondernemers en bezoekers vergt voortdurende inspanning. We stellen daarom nog in 2022 nieuw veiligheidsbeleid vast. Dit beleid voeren we binnen de huidige financiële kaders uit. Onderwerpen die we in ieder geval uitwerken zijn: (1) het tegengaan van drugsproblematiek en daarmee samenhangende ondermijning; (2) gericht cameratoezicht; (3) veiligheid van ouderen en (4) het zo effectief mogelijk inzetten van onze BOA's.

Vastgoed

Het vastgoed in gemeentelijk eigendom gebruiken we efficiënt en doelmatig. De komende jaren zetten we in op meervoudig ruimtegebruik. Enerzijds verhogen we hiermee het maatschappelijk rendement van vastgoed. Anderzijds realiseren we hiermee een significante besparing. We bezuinigen in zowel 2023 als 2024 € 250.000,- op vastgoed. Vanaf 2025 bezuinigen we jaarlijks € 500.000,-. We zijn terughoudend met het verwerven van nieuw vastgoed.

Verkeer en vervoer

Bereikbaarheid

Samen met regiogemeenten, provincie en het rijk, blijven we ons inspannen om de Bodegravenboog te realiseren. De Bodegravenboog voorkomt het vastlopen van het verkeer op verschillende plekken in en rondom Bodegraven. Bovendien lost de Bodegravenboog een belangrijk knelpunt in het rijkswegennetwerk op.

In samenwerking met het bedrijfsleven onderzoeken we de meerwaarde van een provinciale parallelweg langs de A12 tussen Bodegraven en Nieuwerbrug. Dit naar het voorbeeld (en in het verlengde) van de parallelweg langs de A12 tussen Nieuwerbrug en Woerden (N420).

In een nieuw op te stellen mobiliteitsvisie verbinden we mobiliteit met thema's als veiligheid, duurzaamheid, wonen, werken en gezondheid. Zo creëren we de kaders om keuzes te kunnen. Dit met betrekking tot mobiliteit én de toekomstbestendige en innovatieve inrichting van onze wijken en bedrijventerreinen.

Veilig fietsen

We actualiseren het fietsplan om te bepalen hoe we de gemeente fietsveiliger maken. Dit doen we samen met dorpsteams en inwoners. Deze actualisatie geeft ons ook handvatten om bij regulier onderhoud van wegen extra aandacht te besteden aan een toekomstbestendige en veilige inrichting voor fietsers en voetgangers. We houden hierbij meteen rekening met de toename van het aantal elektrische fietsen.

We blijven ons inspannen voor de realisatie van een fietstunnel onder de op- en afrit van de N11 bij de Goudseweg. De aanleg hiervan zien we als de financiële verantwoordelijkheid van de provincie en de regio.

De realisatie van de doorfietsroute Bodegraven - Reeuwijk-Brug - Gouda nemen we verder in uitvoering. Aan de provinciale plannen voor doorfietsroutes tussen Alphen aan den Rijn en Woerden (via Bodegraven) werken we graag mee. Een financiële bijdrage vanuit de gemeente voor dit project vinden we op dit moment niet realistisch.

Wegen en bruggen

We heroverwegen onderhoud als dit gezien de technische staat van de weg of brug nog niet nodig is. Optische kwaliteit krijgt daarmee minder prioriteit. In 2023 bezuinigen we € 500.000,- op de wegen en bruggen en in 2024 € 750.000,-. Vanaf 2025 bezuinigen we € 1.000.000,- per jaar. Op veiligheid bezuinigen we niet.

Economie

Ondernemen

Bodegraven-Reeuwijk is een aantrekkelijke gemeente om in te ondernemen. We willen dat dit ook in de toekomst zo blijft. Het Ondernemersfonds Bodegraven-Reeuwijk (Ons Fonds) heeft in de afgelopen jaren zijn meerwaarde bewezen voor ondernemers. We behouden het fonds. In de buitengebieden zetten we extra stappen om ook deze gebieden (en met name de agrariërs) te laten profiteren van het fonds.

Agrarische sector

Veehouderij en sierteelt zijn de belangrijkste agrarische sectoren in onze gemeente. Agrariërs leveren een grote bijdrage aan onze voedselproductie. Daarnaast dragen zij nadrukkelijk bij aan het beheer en behoud van onze karakteristieke veenweidelandschappen en natuurgebieden. We vinden het belangrijk dat onze agrariërs ook in de toekomst de rol van beheerder kunnen blijven vervullen. We helpen hen hier graag bij en denken mee over innovaties.

Bij inrichtingsplannen van vanuit het rijk opgelegde natuurgebieden, kiezen we voor de combinatie van agrarisch gebruik, versterking van natuurwaarden en behoud van het karakteristieke veenweidelandschap. We staan kritisch tegenover afplaggen (het verwijderen van de bovenste grondlaag). Daar waar het binnen onze invloedssfeer ligt, beperken we dit tot een minimum.

Voor de sierteelt blijven we met onze buurgemeenten Alphen aan den Rijn en Waddinxveen en de sector samenwerken in Greenport Regio Boskoop. Dit om de sierteeltregio goed te kunnen bedienen.

Bedrijventerreinen

Uit de in 2021 vastgestelde **Bedrijvenvisie 2030-2040** blijkt dat er behoefte is aan ruimte voor nieuwe bedrijventerreinen. Omdat de ruimte schaars is, zoeken we naar een gezonde balans tussen wonen, werken, natuur en landschap.

We maken ons sterk voor nieuwe bouw mogelijkheden. De ontwikkeling van locaties laten we aan de bedrijven zelf en de markt over. We zien wel mogelijkheden bedrijven te ondersteunen bij het opzetten van een ontwikkelingsmaatschappij, zodat zij gronden sneller kunnen ontwikkelen. Ook zijn we bereid gemeentelijke instrumenten (zoals onteigening) in te zetten daar waar het nodig is om tot realisatie te komen.

Digitale bereikbaarheid

Goede digitale bereikbaarheid is van groot belang voor onze inwoners en ondernemers. Zeker nu (steeds meer) mensen thuiswerken. Nog niet overal in de gemeente is snel internet beschikbaar. We stimuleren het uitbreiden en verbeteren van de digitale bereikbaarheid en faciliteren partijen die bijvoorbeeld glasvezel aan willen leggen.

Centrumgebieden en detailhandel

De komende jaren zetten we in op het aantrekkelijk houden van onze winkelgebieden. Dit doen we samen met ondernemers en inwoners.

Projecten

We werken de komende tijd concreet aan de voorbereiding en/of realisatie van de volgende projecten/gebieden:

Winkelcentrum Broekvelden (Vromade)

We ontwikkelen plannen om winkelcentrum Broekvelden uit te laten groeien tot een vitaal en aantrekkelijk woon- en leefgebied. In deze ontwikkeling nemen we nieuwbouw van de naastgelegen scholen en sporthal mee.

Bodegraven Centrum

Voor het centrum van Bodegraven werken we aan de doorontwikkeling van de centrumvisie. Doel is om winkelen, wonen, parkeren, openbare ruimte en beeldkwaliteit op een goede manier met elkaar te combineren. In het parkeeronderzoek focussen we ons op het stationsgebied en de (ondergrondse) mogelijkheden rondom het Raadhuisplein.

Supermarkt Waarder

In Waarder faciliteren we de verhuizing van de supermarkt naar de noordzijde van het dorp (nabij de op- en afrit van de A12). Door deze ontwikkeling ontstaat een goede winkelvoorziening voor Driebruggen, Waarder en Nieuwerbrug. De oude locatie komt vrij voor woningbouw.

Zondagsopenstelling

Met de huidige verordening winkeltijden hebben we in onze gemeente een balans gevonden tussen de behoefte te kunnen ondernemen en te winkelen op zondag enerzijds en de zondagsrust anderzijds. We zien geen aanleiding de in 2018 gemaakte afspraken te wijzigen.

Evenementen

Evenementen versterken de onderlinge band in onze dorpen. We geven de ruimte aan bestaande evenementen en staan open voor nieuwe initiatieven. Organisatoren van evenementen zijn eerst en vooral zelf verantwoordelijk voor de organisatie van een veilig evenement.

Onderwijs

Belang van goed onderwijs en gelijke kansen

Goed onderwijs is van groot belang voor de ontwikkeling van kinderen. We zijn trots op de basisscholen in onze gemeente en de onderwijskwaliteit die zij leveren. Echter, het onderwijs staat ook onder druk: onder andere door de gevolgen van de COVID-pandemie, het lerarentekort en kansenongelijkheid.

Bevorderen gelijke kansen en bestrijden COVID-achterstanden

We gaan met de schoolbesturen en andere partners in gesprek hoe we achterstanden als gevolg van COVID kunnen aanpakken en gelijke kansen kunnen bevorderen. Door het bundelen van de middelen die gemeente en schoolbesturen vanuit het rijk krijgen, komen we tot een gerichte aanpak in die delen van onze gemeente waar dit het hardst nodig is.

Bevorderen brede ontwikkeling jongeren

We gaan met de schoolbesturen en andere partners in gesprek hoe we een rijke schooldag kunnen creëren die de brede ontwikkeling van onze jongeren stimuleert. Hierbij denken we aan de inzet van vakleerkrachten bewegingsonderwijs, maar ook het betrekken van lokale culturele instanties, organisaties op gebied van natuur en milieu en het bedrijfsleven. De gemeente fungeert hier als aanjager, verbinder en facilitator.

Uitstellen keuzemoment vervolgonderwijs

We gaan met schoolbesturen in het basis- en voortgezet onderwijs in gesprek om dit uitgestelde keuzemoment te realiseren. Dit type onderwijs is bedoeld voor 10- tot 14-jarigen die na groep 8 nog geen keuze kunnen of willen maken over het te volgen vervolgonderwijs.

Verbinding bedrijfsleven en onderwijs

We blijven de komende jaren inzetten op het verbinden van het onderwijs met het bedrijfsleven. Dit doen we (onder andere) door actief verbindingen te leggen tussen het techniekonderwijs in de regio en de bedrijven in de gemeente. Op deze manier bevorderen we een goede aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt.

Onderwijshuisvesting

Als gemeente zijn we verantwoordelijk voor een gezonde leeromgeving. Het **Integraal Huisvestingsplan (IHP)** voor scholen actualiseren we. Ten opzichte van 2019 zien we een snellere en grotere stijging van het aantal leerlingen. Omdat ook de bouwkosten voor scholen sterk zijn gestegen, kijken we kritisch naar de plannings- en (beleidsmatige) uitgangspunten. Bij nieuwbouw van scholen streven we naar het meenemen van een Integraal Kindcentrum (IKC). Waar mogelijk en nodig zoeken we hierbij ook de combinatie en samenwerking met andere scholen. Voor scholen die in het huidige IHP zijn opgenomen, is in de doorrekening van dit akkoord rekening gehouden met de verwachte stijging van de bouwkosten. De planning voor de nieuwbouw van de drie scholen in Broekvelden schuiven we twee jaar op: van 2026 naar 2028.

Bibliotheken

De bibliotheek vervult een belangrijke rol binnen de samenleving. Bibliotheken op scholen zien we als een waardevolle toevoeging. Scholen die nog geen eigen bibliotheek hebben, bieden we de mogelijkheid om zich aan te sluiten bij dit concept. We willen dat jeugdcollecties in reguliere vestigingen beschikbaar blijven, zodat de jeugd ook tijdens vakanties toegang heeft tot de bibliotheek. We stimuleren dat de bibliotheek zich in de komende jaren door gaat ontwikkelen tot een plek van ontmoeting en samenzijn. Daarnaast onderzoeken we de mogelijkheden om (via een digitaal loket) boeken te bestellen via de Huizen van Alles. Dit alles binnen de huidige financiële kaders.

Sport, cultuur en recreatie

Voldoende beweging levert een grote bijdrage aan gezondheid. Dit stimuleren we zowel via sportverenigingen als via de vele wandel- en fietsroutes in onze gemeente. We geven de komende jaren samen met de sportverenigingen en de Adviesraad Sociaal Domein uitvoering aan het in 2021 gesloten Leefstijlakkoord en het Sportakkoord.

We vinden dat iedere inwoner de mogelijkheid moet hebben zich bij een sportvereniging aan te sluiten. De kosten voor onder andere contributie en sportkleding vergoeden we aan bewoners die dit niet zelf kunnen betalen. Dit doen we via het ondersteuningsfonds.

Sportvoorzieningen

Onze gemeente heeft een zeer actief verenigingsleven met een grote variatie aan binnen-, buiten- en watersportverenigingen. We vinden het belangrijk dit te behouden. Omdat onze gemeente bestaat uit verschillende dorpen hebben we relatief veel sportvelden. Dit betekent ook hoge(re) kosten voor onderhoud.

Investerings in de buitensport wegen we kritisch af tegen investeringen op andere beleidsterreinen. Door meervoudig ruimtegebruik van accommodaties en gebouwen behouden we ons hoge voorzieningenniveau tegen aanvaardbare kosten. Op de onderhoudsplannen voor gebouwen en velden bezuinigen we 10% vanaf 2023. Dit realiseren we door vervanging uit te stellen als dit technisch niet noodzakelijk is. We doen daarnaast een beroep op verenigingen om een grotere eigen bijdrage te leveren. Noodzakelijke investeringen blijven we vanzelfsprekend doen.

Watersport is een belangrijke sport in onze gemeente. Het is een uitdaging om deze sport uit te oefenen op de plassen en in de polders die rijk zijn aan natuurwaarden. Met elkaar zoeken we naar een goede balans tussen ruimte voor watersport en de aanwezige natuurwaarden.

Evertshuis

De exploitatie van het Evertshuis laat jaarlijks een fors tekort zien. Samen met betrokken partners komen we in 2022 tot een toekomstplan. Uitgangspunten in het toekomstplan zijn het behoud van de theater- en bibliotheekfunctie en een sluitende exploitatie binnen de huidige financiële kaders. Dit betekent dat we kritisch kijken naar de overige functies binnen het gebouw. We onderzoeken hoe we functies kunnen toevoegen die bijdragen aan een sluitende exploitatie. Daarnaast onderzoeken we in 2022 of het terugverhuizen van het Klant Contact Centrum (KCC) en het Sociaal Team naar het gemeentehuis bijdraagt aan het realiseren van de gestelde doelen.

Kunst en cultuur(historie)

Cultureel erfgoed en monumenten

We vinden het belangrijk de vele cultuurhistorisch gezien waardevolle panden in de gemeente te behouden. De in 2021 doorgevoerde bezuiniging op subsidies voor onderhoud van cultuurhistorisch waardevolle panden per 2025, draaien we terug. Naast de focus op cultuurhistorisch waardevolle panden leggen we de komende jaren extra focus op cultuurhistorisch landschap.

Musea en cultuur

We blijven Het Kaas Museum in Bodegraven de komende jaren volgens afspraak ondersteunen. Dit onder de voorwaarden dat de gestelde doelen worden gerealiseerd, het bedrijfsleven ook een bijdrage aan Het Kaas Museum blijft leveren en Het Kaas Museum ook andere financieringsbronnen weet aan te boren.

Ook het Streekmuseum in Reeuwijk-Brug blijven we ondersteunen. De plannen voor nieuwbouw dienen binnen de beschikbaar gestelde financiële kaders te blijven. We streven naar de verbreding van de functie van het Streekmuseum met bijvoorbeeld een bezoekerscentrum.

Het initiatief Groene (H)Art Huys evalueren we begin 2023. Aan de hand van de evaluatie gaan we in gesprek over de wijze waarop we het initiatief voortzetten.

Recreatie en toerisme

Dorpspromotie

Sinds de komst van Landal weten toeristen uit binnen- en buitenland de weg naar onze gemeente te vinden. Dit heeft een positief effect op de lokale economie en draagt bij aan het in stand houden van het goede voorzieningenniveau voor inwoners. Tegelijkertijd zorgen toeristen voor extra druk op bijvoorbeeld het plassegebied en in De Meije. Om deze gebieden enigszins te ontlasten, verleiden we toeristen om ook andere locaties in de gemeente te bezoeken.

De samenwerking binnen Cheese Valley zet Bodegraven-Reeuwijk samen met de gemeenten Gouda, Krimpenerwaard en Woerden op de kaart als 'kaasregio'. Deze samenwerking zetten we in de komende jaren voort.

Recreatie

We vinden het belangrijk dat ook onze eigen inwoners op een toegankelijke manier gebruik kunnen maken van de recreatieve voorzieningen. Door een goede bewegwijzering en het promoten van diverse, soms onbekende wandel- en fietsroutes in onze gemeente, maken we de recreatiemogelijkheden zowel aan recreanten als aan onze eigen inwoners beter bekend.

Sociaal domein

Verbindingen binnen de samenleving, tussen inwoners, organisaties, verenigingen en geloofs-gemeenschappen zijn van essentieel belang. Met elkaar maken we de samenleving krachtiger. Door het leggen van verbindingen en gericht te kiezen voor specifieke preventieve maatregelen, leveren we een bijdrage aan het tegengaan van eenzaamheid. We creëren een meer inclusieve samenleving waarin iedereen kan en mag meedoen.

Vrijwilligers en mantelzorgers leveren een grote bijdrage aan een krachtige samenleving. We hebben grote waardering voor alle vrijwilligers en mantelzorgers in onze gemeente. De komende jaren zetten we daarom in op het behoud van een goede ondersteuning van onze vrijwilligers en mantelzorgers. We hebben daarnaast veel waardering voor initiatieven uit de samenleving die betrekking hebben op de opvang van vluchtelingen.

Routekaart sociaal domein

In 2020 is met de **Routekaart sociaal domein** een beweging ingezet. Het doel van deze beweging is de kosten binnen het sociaal domein onder controle te krijgen. Een groot deel van het tekort ontstaat door de uitgaven aan de jeugdzorg. Om de doelen uit de Routekaart sociaal domein te bereiken, houden we (onder andere) het subsidieprogramma kritisch tegen het licht.

De financiering van het sociaal domein komt van het rijk. De vergoeding die de gemeente Bodegraven-Reeuwijk vanuit het rijk ontvangt is in vergelijking met andere gemeenten laag. Dit terwijl de opgave waar Bodegraven-Reeuwijk voor staat niet significant kleiner is. Op basis van recente ontwikkelingen is de verwachting dat de gemeentelijke tekorten iets zullen teruglopen. De verwachting is dat het tekort in het sociaal domein terugloopt van 4,3 miljoen euro in 2022 tot circa 2,1 miljoen euro in 2026. Echter, ondanks deze positieve ontwikkeling, blijft er sprake van een aanzienlijk tekort. De komende tijd zullen we de scheve verdeling van het geld, en de financiële tekorten die hierdoor in de gemeente ontstaan, actief onder de aandacht brengen in Den Haag. Dit doen we samen met de regio en de gemeenten die in een vergelijkbare situatie zitten.

We zetten in op het maken van keuzes die bijdragen aan een effectieve en efficiënte inzet van middelen. Hiervoor is naast de professionele zorgverlenende blik ook een zakelijke blik nodig binnen het Sociaal Team. De duur van beschikkingen niet langer laten zijn dan noodzakelijk is voor ons een belangrijk uitgangspunt.

Preventie

Omdat de middelen schaars zijn, kijken we goed waar we als gemeente de grootste effecten kunnen bereiken. Belangrijke doelstellingen in dit verband zijn: het tegengaan van eenzaamheid en het vergroten van de samenredzaamheid (onder andere door activiteiten voor en door inwoners in bijvoorbeeld de Huizen van Alles en de jongerencentra).

We zetten in op een samenhangend preventiebeleid binnen het sociaal domein. Hiermee verwachten we voor de langere termijn vormen van ondersteuning en escalatie van zorg te voorkomen.

Schulden zijn een ander thema waar inzet op nodig is. We zetten in op het zo vroeg mogelijk signaleren van financiële problemen. Om iemands financiële positie structureel te verbeteren, is werk belangrijk. Een actieve arbeidsmarktbenadering vinden we daarom belangrijk.

Betaalbaar houden van de zorg

Daar waar geen wettelijke verplichting bestaat, durven we ook nee te zeggen. We zijn van mening dat niet alle problemen via professionele inzet kunnen en hoeven te worden opgelost. Om met elkaar het systeem betaalbaar te houden, ligt er een opdracht voor zowel de samenleving als het individu.

Aantal zorgaanbieders

We vinden keuzevrijheid voor onze inwoners belangrijk, maar zien ook dat het huidige aantal zorgaanbieders leidt tot onevenredig hoge kosten. We gaan de komende periode stevig inzetten op inkoop- en contractmanagement om de grip op de zorgaanbieders te verstevigen. Bij de voorbereiding van de nieuwe aanbesteding, die in 2025 ingaat, kijken we nadrukkelijk naar de wijze waarop andere regio's hun inkoop- en contractmanagement georganiseerd hebben.

Duurzaamheid en milieu

Energie en klimaat

Klimaatdoelen

We blijven de komende jaren inzetten op energiebesparing en duurzame energieopwekking. We zorgen ervoor dat te nemen maatregelen passen bij de karakteristieke kenmerken van onze gemeente. We pakken door, maar zijn ook realistisch. We laten de doelstelling om in 2035 klimaatneutraal te zijn los, omdat dit (financieel) niet realistisch is. In het Nationaal Klimaatakkoord is een CO2-reductie afgesproken van 49% in 2030 en 95% in 2050. In het nieuwe regeerakkoord is de doelstelling voor CO2-reductie verhoogd naar minimaal 55% reductie in 2030. We committeren ons aan deze landelijke doelstellingen. Als het haalbaar is, doen we ten minste 5% meer. Voorwaarde is dat extra rijksmiddelen voor gemeenten beschikbaar worden gesteld.

In 2021 is de **Regionale Energiestrategie (RES)** vastgesteld. Samen met de regio werken we de RES verder uit om zoekgebieden en projecten verder te concretiseren en te komen tot daadwerkelijke uitvoering.

Samenwerking en participatie

Als gemeente kunnen we de overstap naar duurzame warmte alleen samen met inwoners, ondernemers en andere partijen (zoals de energiecoöperatie Bodegraven-Reeuwijk) maken. We zorgen voor een toegankelijk proces voor iedereen en maken gebruik van lokale kennis en initiatieven. Kennisdeling en bewustwording (van inwoners en ondernemers) zijn belangrijke voorwaarden om daadwerkelijk stappen te kunnen zetten. De kinderklimaatop blijven we organiseren.

Verduurzamen van de gebouwde omgeving

Om te komen tot een klimaatneutraal Bodegraven-Reeuwijk moet de gebouwde omgeving verduurzamen en de warmtevraag afnemen. Daarom stellen we de komende periode (in lijn met de **Transitievisie Warmte**) wijkuitvoeringsplannen op.

We stimuleren initiatieven op het gebied van energiebesparing. In het bijzonder stimuleren we initiatieven op het gebied van isolatie en zonnepanelen op daken. We faciliteren inkoopacties en promoten de kosteloze gesprekken met energiecoaches.

Duurzame energieopwekking

In de toekomstvisie **Bodegraven-Reeuwijk: Knooppunt in het Groene Hart** wordt het belang van het behoud van de identiteit van de natuur en veenweidelandschap met open zichtlijnen in de gemeente benadrukt. In de RES heeft de gemeenteraad de volgorde van de te nemen maatregelen unaniem vastgelegd. Als deze maatregelen op termijn niet toereikend blijken te zijn voor het behalen van de opgave, verkennen we de mogelijkheden voor windenergie opnieuw. De gemeenteraad en onze inwoners betrekken we hier nadrukkelijk en tijdig bij.

Agrariërs spelen een belangrijke rol bij het opwekken van duurzame energie. We maken daarom meervoudige bestemmingen mogelijk. Zo creëren we onder andere ruimte voor kleinschalige windenergie. Hier stellen we een duidelijk afwegingskader voor op. Binnen deze kaders hebben we ook aandacht voor het voorkomen van overlast.

Afval

We zetten in op een sobere en doelmatige milieustraat die voldoet aan de wettelijke verplichtingen. De huidige milieustraat verbouwen we in 2023. De snelle ontwikkelingen op het gebied van afvalverwerking en de financiële positie van de gemeente, maken dat we het doen van grote investeringen op dit moment niet wenselijk achten. Daarnaast hanteren we het uitgangspunt dat bedrijven in onze gemeente, net als in veel andere gemeenten, zelf verantwoordelijk worden voor het afvoeren van afval. Door kosten te besparen op afval brengen we de afvalstoffenheffing vanaf 2023 met 5% omlaag.

Riolering

We vinden het belangrijk dat het rioleringsstelsel ook in de toekomst in goede staat blijft. Er wordt onderzoek uitgevoerd naar de restlevensduur van de drukrioleringen (dit zijn rioleringen met pompen) die vanaf eind jaren '80 zijn aangelegd. Uit eerste verkenningen blijkt dat deze rioleringen mogelijk langer meegaan dan bij de aanleg werd aangenomen. Een langere levensduur betekent minder hoge investeringen per jaar en een lagere rioolheffing. Dit leidt tot een bezuiniging waardoor de rioolheffing met 5% omlaag gaat.

Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening

Woningbouw

Versnellen woningbouw

We geven prioriteit aan het versnellen van woningbouw. We spreken hierbij de forse ambitie uit om de woningbouwproductie op te voeren van 180 naar ruim 250 woningen per jaar. Passend bij de behoefte van onze dorpen. Zo houden we onze dorpen vitaal, bijvoorbeeld met seniorenappartementen of door het splitsen van woningen. We zetten in op binnenstedelijke locaties, maar gaan ook aan de slag met nieuwe uitleglocaties. Bij binnenstedelijke locaties zoeken we naar mogelijkheden om te verdichten, vervallen locaties op te knappen en/of de hoogte in te gaan. Dit onder de voorwaarde dat een goede ruimtelijke inpassing mogelijk is. Grotere uitleglocaties realiseren we voornamelijk in Bodegraven.

Tijdelijke woningen

De behoefte aan woningen voor starters, spoedzoekers en statushouders is structureel hoog. We gaan daarom samen met de woningcorporaties op zoek naar locaties waar we snel tijdelijke woningen kunnen realiseren. Dit vooruitlopend op definitieve locaties.

Huisvesting arbeidsmigranten

Goede huisvesting van arbeidsmigranten blijft een belangrijk onderwerp. In 2022 werken we een voorstel uit voor invulling van een pilotlocatie. We informeren de gemeenteraad regelmatig over de voortgang. Voor zover we daar als gemeente invloed op hebben, geven we bij ontwikkelingen vooral ruimte aan bedrijven die voorzien in lokale werkgelegenheid.

Woonbeleid

De **Woonvisie 2021-2025** blijft voor ons leidend. Op basis hiervan maken we in 2022 nieuwe meerjarige prestatieafspraken met Mozaïek Wonen, de Woningbouwvereniging Reeuwijk en de huurdersverenigingen. We houden vast aan de norm van minimaal 25% sociale woningbouw.

In 2023 stellen we een nieuwe huisvestingsverordening vast. Naast de recent ingevoerde zelfbewoningsplicht van betaalbare nieuwbouwoopwoningen willen we ook andere instrumenten inzetten die bijdragen aan een gezondere woningmarkt. Dit zijn (a) voorrang bij sociale huur en betaalbare koop voor woningzoekenden die economisch of maatschappelijk gebonden zijn aan de gemeente, (b) een zelfbewoningsplicht voor bestaande bouw tot een nader te bepalen WOZ-waarde en (c) innovatieve oplossingen die in andere gemeenten met succes zijn toegepast.

Grondbeleid

We zijn zeer terughoudend met het zelf kopen van gronden ten behoeve van nieuwe woonwijken en bedrijventerreinen. Grondaankopen brengen financiële risico's met zich mee. We hebben op dit moment slechts zeer beperkte mogelijkheden om deze risico's op te vangen.

Schiphol

De ontwikkeling van Schiphol heeft de komende jaren mogelijk grote invloed op onze gemeente. Door de herziening van het luchtruim kan de geluidshinder voor inwoners toenemen. Ook toekomstige bouwlocaties kunnen hierdoor in het gedrang komen. We vinden het van belang de bestaande samenwerking met gemeenten en andere partners voort te zetten en waar nodig te intensiveren. Initiatieven als het 'Burgermeetnetwerk' blijven we ondersteunen.

Omgevingswet

We bereiden ons voor op de inwerkingtreding van de Omgevingswet. Dit doen we door de richtlijnen te volgen zoals die door de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) zijn geformuleerd. We vinden het belangrijk dat vertraging van bouwprojecten door de invoering van de wet tot een minimum beperkt blijft.

EERLIJK AAN DE SLAG - 27 mei 2022

